

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

Govor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar na odprtju razstave prevodov slovenskih književnih del v madžarski jezik v okviru uradnega obiska predsednice na Madžarskem

19. april 2023, Nacionalna knjižnica Széchényi, Budimpešta

Velja govorjena beseda!

Spoštovani,

ni ga otroka moje generacije, ki ne bi prebral knjige madžarskega pisatelja Ferenc Molnarja Dečki Pavlove ulice. Zgodbo dečkov iz Budimpešte, ki pripoveduje o odraščanju, tovarištvu in žrtvovanju za skupno dobro, smo brali in igrali na šolskih predstavah v OŠ. Še pred leti je slovenska založba v sodelovanju z Balassijevim inštitutom o Dečkih Pavlove ulice organizirala nagradni natečaj za osnovne šole, zmagovalni razred pa se je odpravil na dvodnevni izlet v Budimpešto. Z Dečki Pavlove ulice je naša generacija spoznala Budimpešto v času, ko sta državi živeli na istem območju, a sta bili tako zelo ločeni in oddaljeni.

Pesniki in pisatelji so državi povezovali tudi v času, ko smo skupaj živeli v kraljevini Avstro-Ogrski. Naš narodni heroj je pesnik - France Prešeren. Njegov kip stoji na osrednjem trgu v prestolnici. Na drugem koncu trga stoji kip njegove muze - Julije. Druga ženska z istim imenom - Julija je bila muza drugemu pesniku, Prešernovem sodobniku, madžarskemu pesniku Petöfiju Sandorju. Petöfi je, kot Prešeren z verzi v začetku 19. stoletja, prebujal narodno zavest. In Petöfi ima kot Prešeren posebno mesto v zgodovini naroda.

Petöfi Sandor ima posebno mesto tudi v Sloveniji. Pred mesecem dni so ob njegovi 200. obletnici v Prešernovem Kranju postavili njegov kip. Manj pa je morda znano, da je Petöfi nekaj časa v letu 1840 kot mlad vojak bival v Mariboru in tam napisal čudovito domotožno pesem »Pri Dravi – A Dravan«. Tako lahko rečemo, da je veliki madžarski pesnik Petöfi čisto malo tudi naš. V resnici pa umetniki in njih dela pripadajo vsem nam, so del evropske kulture in dediščine. Vesela sem, da so najlepša dela pesnikov obeh narodov že dolgo prevedena.

In počaščena sem, da skupaj z madžarsko predsednico danes sodelujem na otvoritvi razstave prevodov slovenskih književnih del v madžarski jezik. Veseli me, da so prav danes v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani odprli tudi sestrsko razstavo - izbor prevodov madžarskega leposlovja v slovenski jezik.

Kajti branje leposlovja, poezije, branje pisateljev in pisateljic, pesnikov in pesnic, ki so prebujali, se zaljubljali v Julije, hrepeneli po svobodi, odkrivali skrivnosti budimpeštanskih ulic in prekmurskih ravníc, vodi k razumevanju. K spoštovanju drug drugega, prispeva k razumevanju tistega, kar nas druži, in razumevanju naših razlik. Branje knjig je v času tik-toka, instagrama in youtuba še toliko pomembnejše. Ker le z branjem rastemo kot osebnosti, kot aktivni državljani in državljanke, in le z branjem širimo obzorja in vedenje in spoznavamo tuje dežele, usode ljudi, njih hrepenenja in njihove boje. Prevodi so kot manjšina, so svojevrstni mostovi med narodi, ki narode povezujejo. Branje je veččina in disciplina. In kot otrok sem to disciplino pridobila tako preko branja Jalnovih Bobrov kot preko samosvoje Pike Nogavičke in preko Molnarjevih Dečkov Pavlove ulice. Vse te knjige so me oblikovale in mi širile obzorja.

Zato bom zelo vesela, če bo katero od slovenskih del, ki so bila prevedena v madžarski jezik, spodbudila katerega od madžarskih otrok ali odraslih, da bo še bolj želel spoznati sosednjo Slovenijo in našo literaturo. In da bodo moji sodržavljani in sodržavljanke preko prevodov madžarskih avtorjev še bolj spoznali veličino, moč misli in lepoto besede madžarskih avtorjev, del Nobelovega nagrajenca Imra Kertesa in številnih drugih odličnih avtorjev in avtoric. Tudi Sandorja Maraia, ki je v prevedeni knjigi Zeli za dušo in telo o branju zapisal: "Beri elegantno, velikodušno. Beri na življenje in smrt, ker je to največji človeški dar. Pomisli, da bere le človek."

Poklon in priznanje velja tudi vsem prevajalkam in prevajalcem, ki mojstrsko prevajajo in prenašajo lepoto stavkov v dva tako raznolika in bogata jezika.

Današnji podpis sporazuma o sodelovanju med Narodno in univerzitetno knjižnico iz Ljubljane in Nacionalno knjižnico Szechenyi je v letu, ko Slovenija še bolj časti knjigo in ko bo Slovenija častna gostja velikega Frankfurtskega knjižnega sejma, toliko pomembnejši sporazum. Ki bo državljane obeh evropskih držav še bolj povezal in prispeval k še boljšemu razumevanju drug drugega.